



45457

**İskender BAYHAN**  
**İstanbul Milletvekili**  
**Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı**

## **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Hakan Fidan tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **08.06.2026**

**İskender Bayhan**

**İstanbul Milletvekili**

**Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı**

Son yıllarda Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları açısından vize başvurusu ciddi bir mağduriyet alanına dönüşmüştür. Randevu bulunamamakta, başvuru aracı şirketlere bağımlı hale getirilmekte, yüksek ücretler, ek hizmet dayatmaları, sigorta zorunluluğu iddiaları, kişisel veri güvenliği riskleri ve karaborsa randevu piyasası yurttaşların karşısına çıkarılmaktadır. Gazeteci Canan Coşkun'un "Vize İmparatorluğu" başlıklı yazı dizisi, vize işleme tekeli VFS ile onun Türkiye ortağı Gateway'in faaliyetlerini ve bu alanda oluşan milyarlık rant ilişkilerini ortaya koymuştur.

Araştırma dizisine göre VFS Global'in Türkiye'deki stratejik iş ortağı konumundaki Gateway şirketler ağı, 1990'larda araç klima ve iklimlendirme alanında faaliyet gösteren şirketlerden doğmuş; zamanla vize aracılığı, sigorta, bilişim, danışmanlık, petrol-enerji ve eğitim alanlarına yayılan büyük bir sermaye grubuna dönüşmüştür. VFS'nin Türkiye'de 2010 yılında kurulduğu adresin, Halis Ali Çakmak ve Gateway çevresinin yıllardır faaliyet gösterdiği Talimhane'deki apartmanla kesişmesi; aynı adresten çok sayıda şirketin çıkması, bu ağın Malta bağlantıları, offshore şirketler ve Paradise Papers belgelerinde adı geçen yapılarla ilişkilendirilmesi dikkat çekicidir.

Ticaret sicil kayıtları da Gateway şirketler ağının kısa sürede büyük bir sermaye birikimi yarattığını göstermektedir. Araştırma dizisinde, Gateway Management'in sermayesinin 2011'de 800 bin TL iken 2021'de 150 milyon TL'ye ulaştığı; Halis Ali Çakmak'ın kurduğu Emaa Sigorta'nın sermayesinin ise 2025'te 1,5 milyar TL'ye çıkarıldığı aktarılmaktadır. Buna karşılık, asıl vize başvuru hizmetini yürüten VF Vize Danışmanlık'ın sermayesinin Ocak 2025 itibarıyla yalnızca 1 milyon 100 bin TL olduğu belirtilmektedir.

30 Nisan 2019 tarihli "Vize Aracılık Hizmeti Alınmasına İlişkin Yönetmelik" ile aracı kuruluş veya firma belirleme yetkisi Dışişleri Bakanı'na verilmiştir. Bu nedenle, o tarihte Dışişleri Bakanı olan Mevlüt Çavuşoğlu döneminde bu yetkinin nasıl kullanıldığı, hangi şirketlere hangi ölçütlerle yetki verildiği ve Gateway/VFS ilişkisinde Bakanlığın rolünün ne olduğu açıklığa kavuşturulmalıdır. Aynı araştırmada,

Halis Ali Çakmak'ın 2017'de Anadolu Ajansı'na yaptığı açıklamada, Irak'ta vize hizmetleri konusunda 2016 yılında kendilerini görevlendiren dönemin Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'na teşekkür ettiği aktarılmaktadır. Bu ifade, 2019 yönetmeliğinden önce de belirli şirketlere iktidar eliyle vize hizmeti alanında görev verildiğini göstermektedir.

Söz konusu ilişkiler vize aracılığıyla da sınırlı değildir. Araştırma dizisine göre Halis Ali Çakmak'ın sahibi olduğu Golden Gateway Holding, Alanya Üniversitesi'nin işletmesini 25 yılına devralmıştır. Aynı haberde, üniversitenin kurucu vakfında Mevlüt Çavuşoğlu'nun, müteveli heyetinde ise eşi Hülya Çavuşoğlu'nun yer aldığı belirtilmektedir. Vize aracılık yetkisi, sigorta şirketleri, üniversite işletmesi, teknopark planları ve kamu-siyaset bağlantıları birlikte değerlendirildiğinde, karşımıza basit bir ticari faaliyet değil; kamu gücünün ve siyasal ilişkilerin belirli sermaye gruplarının büyüme kanalına dönüştürüldüğü bir düzen çıkmaktadır.

VFS Global'in 2010-2023 yılları arasında toplam 44 ihale kazandığı; Türkiye operasyonlarının ise alt yüklenici sıfatıyla Gateway tarafından yürütüldüğü belirtilmektedir. Vize hizmeti ihalelerinin seyrek aralıklarla yapılması, 3 ila 7 yıl gibi uzun süreleri kapsamı ve kazanan şirketin pazarı büyük ölçüde elde etmesi, bu alanın tekelleşmeye açık olduğunu göstermektedir. Bu yapı, yurttaş açısından "hizmet kolaylığı" değil; çoğu zaman mecburiyet ve sömürü anlamına gelmektedir.

Başvurucular randevu bulamadığı için aracı kişi ve kurumlara yönelmekte; randevu için kişi başı 150, 200, hatta 300 avroya yaklaşan bedeller ödendiği iddia edilmektedir. Avrupa Komisyonu'nun 2025 Schengen verilerine göre Türkiye'den 1 milyon 268 bin 376 başvuru yapılmış, ret oranı yüzde 14,6 olmuştur. Haberde, son 10 yılda 1,5 milyon başvurunun reddedildiği ve geri alınamayan başvuru ücretleri nedeniyle yurttaşların toplam kaybının 511 milyon avroya ulaştığı aktarılmaktadır.

Emekçiler, öğrenciler, akademisyenler, sanatçılar, işsiz gençler, ailesini görmek isteyenler ve sağlık hizmetine erişmek isteyen yurttaşlar; vize başvuru sürecinin özel şirketler eliyle kâr alanına dönüştürülmesiyle karşı karşıyadır. Ret yanıtı alan yurttaş parasını geri alamamakta; randevu bulmak isteyen yurttaş karaborsaya yönelmekte; başvuru yapmak isteyen yurttaş ise "ek hizmet" paketlerine, sigorta yönlendirmelerine ve veri güvenliği risklerine açık hale gelmektedir.

Bu durum, yurttaşların dolaşım, eğitim, çalışma, bilimsel faaliyet ve kültürel üretim haklarının piyasalaştırılması anlamına gelmektedir. Vize başvurusu, hakka erişim süreci olmaktan çıkarılmış; özel şirketler için gelir kapısına dönüştürülmüştür. Yoksul yurttaş için randevu bulunamaz hale gelirken, parası olanın "premium" hizmetlerle öne geçebildiği bir düzen kurulmuştur.

Bu Bağlamda;

1. 2019 tarihli "Vize Aracılık Hizmeti Alınmasına İlişkin Yönetmelik" ile aracı kuruluşları belirleme yetkisinin doğrudan Dışişleri Bakanı'na verilmesi, bu alanı belirli şirketlere açılan kârlı bir sermaye birikim alanı haline getirmek için mi yapılmıştır? Bu yetki bugüne kadar hangi şirketler lehine, hangi tarihlerde, hangi ölçütlerle ve hangi denetim mekanizmaları işletilerek kullanılmıştır?
2. VFS Global/VF Vize Danışmanlık ve Gateway şirketler ağı, Türkiye'de hangi ülkeler adına, hangi hukuki statüyle ve hangi Bakanlık onayıyla vize aracılık hizmeti yürütmektedir?
3. Gateway şirketlerinin VFS'nin Türkiye operasyonlarında alt yüklenici olarak görev yaptığı iddiası Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Yurttaşların pasaport, banka bilgileri, biyometrik verileri ve kişisel belgeleri üzerinde işlem yapan bu alt yüklenici ilişkisi Bakanlığınıza bildirilmiş midir; bildirilmişse hangi tarihte, hangi gerekçeyle ve hangi güvenlik-denetim şartlarıyla uygun bulunmuştur?

4. Halis Ali Çakmak'ın, 2016 yılında Irak'ta vize hizmetleri konusunda dönemin Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu tarafından görevlendirildiklerini belirterek kamuoyuna teşekkür ettiği iddiası doğru mudur? Doğruysa bu görevlendirme hangi mevzuata, ihale sürecine veya Bakanlık kararına dayanmaktadır?

5. Mevlüt Çavuşoğlu'nun Dışişleri Bakanlığı döneminde Gateway, VFS veya bağlantılı şirketlere doğrudan ya da dolaylı biçimde yetki, kolaylık, tavsiye, onay veya imtiyaz sağlanmış mıdır?

6. Gateway şirketler ağı ile Alanya Üniversitesi'nin işletmesini 25 yıllığına devralan Golden Gateway Holding arasındaki bağ; üniversitenin kurucu vakfı olan Hamdullah Emin Paşa Vakfı'nda dönemin Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun, üniversite mütevelli heyetinde ise eşi Hülya Çavuşoğlu'nun yer aldığı iddialarıyla birlikte değerlendirildiğinde, kamu gücü ile özel sermaye çıkarlarının iç içe geçtiği bir tablo ortaya çıkarmaktadır.

Bakanlığınız, bu ilişkiler ağında kamu yetkisinin belirli bir sermaye grubuna imtiyaz ve büyüme kanalı olarak sunulup sunulmadığını araştırmış mıdır?

7. Vize başvuru süreçlerinde yurttaşların pasaport, banka dökümü, maaş bordrosu, tapu, aile bilgileri ve biyometrik verileri özel şirketler eliyle işlenmektedir. Bakanlığınız bu verilerin güvenliği konusunda hangi denetimleri yapmıştır? Bugüne kadar herhangi bir veri ihlali tespit edilmiş midir?

8. Yurttaşların vize randevusu alabilmek için özel şirketlere ve aracı yapılara mahkûm edilmesi, randevu bulamayanların karaborsaya yönelmesi ve "premium" hizmetlerle parası olanın öne geçmesi Bakanlığınız açısından kabul edilebilir midir?

9. Bakanlığınız, yurttaşların vize başvuru süreçlerinde özel şirketlerin insafına bırakılmasını engellemek ve doğrudan, ücretsiz, şeffaf, denetlenebilir başvuru kanallarını artırmak için ilgili ülkelerle herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?

10. Kısa Dalga'da yayımlanan "Vize İmparatorluğu" araştırma dizisinde yer alan VFS/Gateway ilişkisi, siyaset-sermaye bağlantıları, 2019 yönetmeliği sonrası yetkilendirmeler, offshore bağlantıları ve kamu yetkisinin özel sermaye birikimine dönüştürüldüğü iddiaları hakkında Bakanlığınız idari soruşturma başlatacak mıdır? Başlatmayacaksa gerekçesi nedir?

11. "Vize İmparatorluğu" araştırma dizisine erişimin "milli güvenlik" gerekçesiyle kısıtlandığı dikkate alındığında; yurttaşların vize başvuru süreçlerinde uğradığı mağduriyetleri, VFS/Gateway ilişkilerini, kamu yetkisinin özel şirketler lehine kullanıldığı iddialarını ve siyaset-sermaye bağlantılarını haberleştirmek hangi yönüyle milli güvenlik tehdidi oluşturmaktadır? Bakanlığınız açısından "milli güvenlik" yurttaşların haklarının, kişisel verilerinin ve eşit hizmete erişiminin korunması mı; yoksa vize aracılığı üzerinden büyüyen şirketlerin, tekellerin kârının ve rant ilişkilerinin korunması mı anlamına gelmektedir?